

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

Стенограма

Х У Д О Ж Е С Т В Е Н

С Ъ В Е Т

О Б С Ъ Ж Д А Н Е

Н А

ПРОЕКТОРЕЦЕРТОАРА

С о щ и я

13 и 14 юни 1985 г.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

	стр.
I. ПРИСЪСТВУВАЩИ	3
II. ОТКРИВАНЕ И ДНЕВЕН РЕД - Дико Фучеджиев	4
III. ПЪРВА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД - Дико Фучеджиев	
Банчо Банов	5
Дико Фучеджиев	6
IV. ИЗКАЗВАНИЯ	
Татяна Масалитинова	7
Юлиан Вучков	8
Димитър Канушев	10
проф. Любомир Тенев	11
Иванка Димитрова	13
Владимир Каракашев	14
проф. Гочо Гочев	17
Николай Николаев	18
Крум Табаков	18
Велко Кънев	19
Асен Шопов	19
Галина Асенова	22
V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО ПЪРВА ТОЧКА	
Дико Фучеджиев	22
VI. РЕШЕНИЕ	23
VII. СЪДЪРЖАНИЕ НА ПРОДЪЛЖЕНИЕТО НА ХУДОЖЕСТВЕНИЯ СЪВЕТ	24

П Р И С Ъ С Т В У В А Щ И

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

ЧЛЕНОВЕ: Банчо Банов

Антония Каракостова

Пелин Пелинов

Стефан Данаилов

Николина Лекова

Галина Асенова

Асен Шопов

Младен Киселов

Иванка Димитрова

Татяна Масалитинова

Виолета Бахчеванова

Виолета Гиндева

Николай Николаев

Крум Табаков

проф. Любомир Тенев

проф. Гочо Гочев

Юлиан Вучков

Владимир Каракашев

Димитър Канушев

Александър Григоров

инж. Илия Драгнев

Александър Панков

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

Стенограма

Х У Д О Ж Е С Т В Е Н

С Ъ В Е Т

О Б С Ъ Ж Д А Н Е

Н А

ПРОЕКТОРЕПЕРТОАРА

Състоял се на 13 и 14 юни 1985

НАЧАЛО: 16 ч.

- о -

О Т К Р И В А Н Е

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ: ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

Другари,

Откривам заседанието на Художествения съвет при следния

Д Н Е В Е Н Р Е Д :

1. Обсъждане проекторепертоара на театъра за сезон 1985/86 и 1986/87 г. Докладва Банчо Банов
2. Разпределение на пиесата "Синята птица". Докладва Николай Люцканов
3. Разпределение на пиесата "Пътуване към Мека". Докладва Младен Киселов
4. Разни.

ПЪРВА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Банчо Банов.

БАНЧО БАНОВ:

Проекторепертоарът, който се предлага за обсъждане, е разработен в широк план след неколkokратни заседания на Литературното бюро и Режисьорската колегия.

През следващия сезон ще се проведе Тринадесетият конгрес на партията и театърът трябва да се яви със сериозна и проблемна съвременна пиеса.

"Синята птица" е посветена на децата. Искам да изразя радостта на Литературното бюро, че преработката, която направи др. Люцканов, е на много високо художествено равнище.

"Обещай ми светло минало" от Петър Анастасов - Литературното бюро два пъти я обсъжда и направи някои препоръки на автора. Тази пиеса поставя сложна проблематика за съвременния ни театър. Но пиесата не е изведена докрай и авторът работи върху нея. Надяваме се, че той ще вземе под внимание нашите и на режисьора препоръки.

"Земята се върти" от Станислав Стратиев. Смятаме, че е време този автор да бъде игран в Народния театър.

Пиесата е по сценария му "Жестоко слънце". Представеният от него вариант беше обсъден в Литературното бюро и към него се предявиха претенции от композиционен характер. Авторът ни каза, че много сериозно преработва пиесата и ще я представи за началото на следващия сезон. Ние можем паразитираме на този автор.

В пиесата "Земята се върти" ние търсим извисяване на историческата памет на народа, да се извиси темата за това, което ние нямаме право да забравяме, нямаме право да отминаваме в живо-

та. Мисля, че много добре е направена с оглед на всички трудни ситуации в нашия живот и ние имаме един ориентир – революционното минало на нашия народ.

Литературното бюро смята, че трябва да се включи и пиеса от Иван Вазов. Посочени са три заглавия, има предложение и за "Чичовци", която желае да постави Енчо Халачев.

В проекторепертоара са включени и "Нароцен враг" от Ибсен и "Тома Бекет" от Ануи.

"Синята птица" се разпределя заедно с "Обещай ми светло минало", а пиесата на Вазов със "Земята се върти". При добра организация имаме възможност да работим и другите пиеси.

За камерна сцена се предлагат "Пътуване към Мека", "Маратонът" и "Вик" от Тенеси Уилямс.

За репертоара 1986 – 1987 година предлагаме разширен план, за да чуем предпочитанията на Художествения съвет. Задължително за този сезон включваме още една съвременна българска пиеса, за която Никола Русев е дал твърда дума.

Включени са и "Майстори" от Рачо Стоянов и "Вражалец" от Ст. Л. Костов. Трябва да направим и пиеса от Шекспир и предлагаме "Хамлет" и "Антоний и Клеопатра".

Зад всички пиеси стоят режисьори от нашия театър. Но може и нови заглавия да намерят място в репертоара.

Това е първо обсъждане на репертоара, което дава по-широки възможности за работа.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

В репертоара за следващия сезон влизат три български заглавия. В този сезон ще подготвяме програма за Тринадесетия конгрес на партията – една много сериозна задача. Смятам, че така избраните заглавия ще представят театъра ни много добре. Разчитам

много и на пиесите на Анастасов и Стратиев. Пиесата "Обещай ми светло минало" е с много остра и съвременна проблематика, с интересни съвременни идеи. Авторът работи по нея и с помощта на режисьора се надяваме да получим добър вариант. Станислав Стратиев също ни представи добър вариант и също работи по пиесата.

Нашата задача е да следим за нормалното протичане на работата по тези пиеси. Не бива нищо да ни попречи да завършим до 1 април 1986 година и трите пиеси. "Синята птица" е много важна задача за нас по отношение на детска пиеса. Народният театър трябва да държи връзка с децата, които са бъдещите наши зрители.

В двата сезона е ~~поставена~~^{предвидена} по една пиеса от българската класика. "Двубой" се играе от много време и е необходимо да поставим още една пиеса от ~~този автор~~^{Вазов}. За следващия сезон са ~~поставени~~^{предвидени} ~~поставени~~^{поставени} "Вражалец" и "Майстори". Една от основните ни задачи е Народният театър да бъде обърнат с лице към нашата класика. В следващите сезони също трябва да присъствува по едно такова заглавие.

В репертоара има повече заглавия, което дава възможност да се направи избор. Моля членовете на Художествения съвет да вземат отношение по тях.

Има думата др. Масалитинова.

ИЗКАЗВАНИЯ

ТАТЯНА МАСАЛИТИНОВА:

Смятам, че шест заглавия са нереални за един театрален сезон. "Синята птица" ще отнеме доста време и грижи, освен нея има и две български заглавия. Предлагам пиеса от Вазов да мине за следващия сезон. Би могло вместо "Чичовци" да се започне някоя пиеса от следващия сезон. "Двубой" може още да се играе.

Предлагам за камерна сцена "Трио" от аржентински автор с три великолепни роли.

От следващите предлагам "Дон Кихот". Не настоявам за "Мъртви души". Чудесни са "На покрива има кон" и "Опера за три гроша".

За камерна сцена има две западни пиеси и третата може да бъде пиесата на Галин.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Юлиан Вучков.

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Съгласен съм, че не трябва да се претрупва репертоара и да има много заглавия. Цифрата 6 е нереална за такъв голям театър. Оказва се, че един по-малък театър лесно може да постави осем заглавия. Всички софийски театри се научиха да имат малка продукция или съвсем да нямат и не чоже тук продукцията да се сведе до минимум. Смятам, че на сцената на Народния театър при наличието на толкова голям състав и толкова надарени хора от всички поколения и затова трябва да има най-малко четири заглавия и пет трябва да бъдат стремеж. Ще посоча на кои пет заглавия цържа:

- "Синята птица", преработката на която много харесвам;

- "Обещай ми светло минало" - имам много препоръки към нея; има какво много да се мотивира по линията на конфликта и за главния герой, който изненада публиката - едни казват, че е отрицателен, а други положителен, други, че е представител на догматичното мислене, на героят, който от позицията на силата подчинява хората, а други обратно - че той е идеалистът, че е чистият и неподкупният. Трябва да се изясни или усложни този образ.

- "Земята се върти" - трябва да се работи по сценария. Авторът ще се справи и вие ще му помогнете.

Подкрепям да се играе пиеса на Вазов. В Москва най-мно-

го се хареса "Двубой". Това е чудесна пиеса.

Не съм съгласен с "Борислав", която е несъстоятелна пиеса. Предлагам две заглавия: "Митрофан и Дормидолски" или "Кандидати на славата". "Службогонци" се игра скоро и нямаше голям успех в друг театър.

За "Народен враг" няма да остане време. Препоръчвам "Томас Бекет".

За камерна сцена мисля, че това е най-слабата пиеса на Фюгарц, неубедителна е художествено и е много декларативна, риторична, външна в своя патос, ситуацията не е любопитна за зрителя и особено с тази религиозна екзалтация. Пиесата няма да се хареса: много преднамерена и нагласена е ситуацията, много риторика, много декларативност и могат да се посочат поне десет по-добри камерни пиеси, дори и "Трио". Решително възразявам за "Пътуване към Мека". "Трио" и "Бик" са много по-добри.

За следващия сезон ви препоръчвам "Вражалец", тъй като е отлична комедия на Костов, има много ярки актьорски задачи. "Майстори" е малко изконсумирана, докато "Вражалец" е по-привлекателното заглавие.

Подкрепям пиеса от Шекспир, но нямате за Хамлет млади артисти. Съставът е остарял.

Горещо препоръчвам "Лорензачо", която е хубава пиеса. Подкрепям "Дон Кихот", "Мъртви души", "Идиот" и "Опера за три гроша" трудно ще станат.

За камерна сцена препоръчвам повече разнообразие, да не се повтарят Метерлинк и Ануи.

АСЕН ШОПОВ:

Интересува ме Вашето мнение за "Народен враг"?

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

При тази напрегната програма няма да има време за нея.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Канушев.

ДИМИТЪР КАНУШЕВ:

Предложеният за голяма сцена репертоар е интересен. Смятам, че нещата не бива да се свеждат до четири пиеси. Приемам предложените шест пиеси. Мотивът беше: ние правим шедеври и за това ще правим малко пиеси. Вторият мотив беше: имаме публика. Но се получава едно ограбване и на трупата, и на публиката.

Вторият момент е, че интензивността на идейния и естетическия живот на трупата и публиката се обеднява. Освен това не виждам сред тези шест пиеси никакви масови и трудни пиеси и трудни постановъчно. Каза се от директора, че до месец март ще излязат три пиеси, а до края на сезона ще могат да излязат още две. Аз съм за камерните сцени, но лицето на един театър се определя от камерната сцена, особено на Народния театър. Решително не съм съгласен да се поставят по-малко от шест пиеси.

Съгласен съм за друга пиеса на Вазов, но това е момент за разнообразяване, за нови усещания за театър. Изборът зависи от свободните актьори и други неща.

Не познавам "Пътуване към Мека". Като наблюдател на театъра пред мен този въпрос всеки сезон възниква: много малко пиеси се поставят на камерна сцена. В същото време актьори, които да реализират такива пиеси, има и то не малко. Смятам, че може да се реализират няколко постановки. Това е въпрос на организация, на планиране, на търсене на репертоар.

Мисля, че допускаме грешка, като смятаме камерната сцена като втора сцена на театъра. Оттам и мнението, че на втора

сцена са незаетите артисти.

Трябва да се предложи на художествения ръководител на театъра и Литературното бюро да обсъдят този въпрос и да ни предложат повече заглавия, но главното е организацията на работата.

Мисля, че понякога стигаме до момента на депрофесионализация на част от трупата поради незаетост и ненатовареност с творчески задачи, по-ниско е творческото напрежение, отколкото потенциалните възможности на трупата. Мисля, че в това отношение може да се намери някаква българска пиеса, опит театърът има.

По отношение на репертоара за следващия сезон – това са заглавия чудесни, но въпрос е кога ще ги направим. Смятам, че за този театър е интересно да се поставят и "Лорензачо", и "Опера за три гроша", и "Дон Кихот". Разбира се, трябва да се появи и "Хамлет", а има и режисьори за това.

Репертоарът за следващия сезон, за 1986/87 година е твърде условен, но мисля, че тук може да се разговаря за "Мъртви души". Мисля, че и пиеса на Горки може да се предложи.

Искам да поставя и въпроса за репертоарната изненада. За този сезон това са първите две български пиеси, донякъде и "Томас Бекет". Моментът за изненадата е твърде съществен, когато се определя палитрата на театъра. Не зная дали само с камерна сцена можем да удовлетворим подобно искане.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата проф. Тенев.

проф. ЛЮБОМИР ТЕНЕВ:

Казаното от Банчо Банов е правилно, защото той сиобразява репертоара със състава. Аз ще защитавам поетическия театър до края на живота си и смятам, че "Синята птица" отдавна трябваше да се играе. Това е една програмна пиеса за един театър по отношение

на този прагматизъм, който навлезе в театъра.

За пиесата на Петър Анастасов и аз чух тези противоречиви мнения.

Направи ми впечатление пиесата на Коста Странджев, която е на по-високо равнище. Това е една метафора и може да се помисли за нея.

Много бих се радвал, ако "Земята се върти" стане хубава пиеса. Но съжелявам, че един такъв добър комедиограф сега иска да премине на трагедийни пиеси. Принос е "Сако от велур".

За Вазов - "Хъшове" дава големи режисьорски възможности. Предпочитам я пред "Службогонци".

Не съм за "Народен враг". Това е една проява на индивидуализма. Има по-силни творби на Ибсен, които не са играни. Предлагам "Росмерсхолм", която не е играна и е великолепна, с хубави роли. Тя кореспондира на една такава линия, към която върви и "Синята птица".

Пиесата "Томас Бекет" гледах във Франция. Но във филма е обърнато, кралят излиза на преден план. Но ако трябва да се постави Ануи да вземем "Антигона", за която имаме и състав. Може и "Чучулигата".

За камерна сцена съм за пиесата на Фюгард, която е великолепна, в нея не виждам реторика. Това е поетична творба с великолепен диалог. Темата не е религиозна, а как може да се манипулира с човека не само с външно насилие, а как можеш да влезеш в душата му по хиляди други пътища. Театърът има сили да постави тази пиеса и тя би била много интересна.

За "Маратонът" не мога да кажа нищо, защото не я познавам.

Пред "Вражалец" бих предпочел "Майстори". "Хамлет" не

е игран от много години в Народния театър. С Хамлет много млад актьор не може да се справи. Хамлет не е образ, той е роля. Затова проблемът за възрастта не е централен. А ако не се постави "Хамлет", то поне да се играе "Идиот", или "Лорензачо".

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Иванка Димитрова.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

Приветствувам това, че театърът се стреми към малко повече пиеси за голяма сцена. Приемам пиесата "Обещай ми светло минало", която ще бъде обогатена и поправена. "Земята се върти" не я познавам. Непременно трябва да има пиеса от Вазов. Няма значение, че някои пиеси са се играли, ако се направи тук една чудесна постановка с нашите актьори. Зависи от това кой режисьор към коя пиеса ще се насочи.

Мисля, че пиесата "Народен враг" засега не е подходяща. Бих желала да се постави пиеса от Шекспир, може и "Хамлет". Не съм съгласна с това, че Хамлет трябва да бъде млад актьор. Ние имаме актьори, които могат да изиграят тази роля. Предлагам Шекспир да мине за следващия сезон, а за сезон 1986/87 да се постави пиеса от Ибсен.

Много пъти в нашия реперпоар е предлагана "Томас Бекет". Но не съм убедена, че нашата работа ще бъде по-добра от филма. Може би е по-подходящо, ако за този сезон се постави "Дон Кихот".

За камерна сцена – харесвам "Пътуване към Мека". За "Маратонът" бих се въздържала. Мисля, че по-подходяща ще бъде "Трио". "Вик" е много сложна пиеса. Бих желала на тази сцена да има и един съветски автор. Не познавам "Жана" на Галин, но познавам автора и предлагам пиесата вместо "Маратонът".

Накрая искам да кажа, че бих желала да работя роля в

"Пътуване към Мека", тъй като имам морално задължение към този автор.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Владимир Каракашев.

ВЛАДИМИР КАРАКАШЕВ:

Твърдял съм и твърдя, че през последните години в Народния театър има един относителен стабилитет – било от традициите, било по силата на инерцията или от тези силни творчески индивидуалности, които има в трупата на театъра. Но виждам, че има една вредна за всички наши театри тенденция, която наричам "крайно снижаване производителността на труда". Като че ли ако се направят по две премиери на сезон работата ще бъде най-спокойна. Но как ще говорим за широта на репертоара, за тематично разнообразие, за жанрово разнообразие и различни автори, за съотношение между класика и съвременност само при три премиери на сезон. Как ще осъществим това тематично, жанрово, стилово и проблемно разнообразие и няма ли да се деквалифицира поне част от тази трупа? От 80 души артисти играят в три пиеси двадесет роли и това от години наред.

Най-тревожният извод е, че започваме да свикваме с тази "максима", с тази инерция и това положение, което наричам едно отчуждение на голяма част от актьорските трупи от живота на театъра, интересите се пренасочват към други институции. Не говоря за всички, а за голяма част от тях. При три премиери на сезон голяма част от състава ще бъде незаангажиран.

Познавам работата на театъра от много години и помня, че се реализираха до осем постановки при по-малка трупа. Постановките се реализираха с 30 – 40 репетиции. А количественият критерий не е за подценяване в изкуството като цяло. Той ни отключва

пътя за решаване на много проблеми, като репертоарни; творчески, кадрови, публика и т.н.

Обезпокоен съм от факта, че тази година Народният театър реализира три премиери на голяма сцена.

За камерна сцена съм съгласен с казаното, че се използва 25 на сто от капацитета ѝ. Има дълги периоди, когато на голяма сцена се репетира пиеса с 20 - 30 актьори, а камерната сцена е празна или се репетира нещо с двама - трима души. Камерната сцена е своеобразна творческа профилактика за артистите, тя е теренът, на който трябва да се експериментира. Отново опираме до организацията на творческия процес, а все още в Народния театър, за разлика от другите столични театри, съществува стабилитет.

Това застрашаващо спадане производителността на труда в театрите ще обезличи актьорските трупи и ще сведе репертоара до много тесни параметри.

Смятам, че основното ядро на репертоара е правилно насочено към Тринадесетия конгрес на партията с тези две пиеси. Пиесата на Петър Анастасов има нужда от сериозна редакция и то в главния герой. Не съм чел пиесата на Стратиев, но съм чел новелата и съм гледал филма, който предизвика у мен много въпросителни и то по идейния патос на филма. Има една развихрена еснѳщина и катастрофа на красивото и прекрасното в нашия живот на финала. Високо ценя този автор, но с трепет ще очаквам да прочета този вариант.

За пиеса от Иван Вазов - подкрепям казаното от Юлиан Вучков за това в една постановка да се обединят "Митрофан и Дормидолски" и "Кандидати на славата", които са много весели, смешни, написани с колоритен език. Подхвърлям и идеята да се помисли за една адаптация от "Ивайло" и "Престолът".

"Народ враг" не е от най-силните произведения на Ибсен. В пиесата има доста реторика. "Томас Бекет" стои шести сезон в репертоара, но не съм убеден в необходимостта от тази пиеса. Апетирам да се насочи вниманието към "Лорензачо", която е блестяща пиеса, звучи съвременно, има великолепни роли. Пиесата ще бъде своеобразно репертоарно откритие от класиката.

"Пътуване към Мека" – високо ценя Фюгард за гражданската му позиция и писателско майсторство, но не харесвам тази пиеса. Тя е много умозрителна пиеса и много ни дистанцира. Мисля, че нашата публика ще бъде много дистанцирана от проблемите на пиесата. Четох много внимателно два пъти пиесата, но не съм във възторг от нея. "Маратонът" е блестяща пиеса.

Не съм чел "Жана" на Галин. "Вражалец" и "Майстори" бяха скоро поставяни. Трябва да се види Страшимиров, който има три хубави пиеси.

Препоръчвам пиесата "Преминаване на друга длъжност", която е много хубава и актуална, остро написана пиеса, написана със социален патос, получи висока оценка на сцената на МХАТ.

Готова ли е трупата да пристъпи към Шекспир, Достоевски и Гогол? Съмнявам се в това. Мисля, че сега трябва да се насочим към "Лорензачо" и след това да преминем към Шекспир, особено към трагедиите му.

"Опера за три гроша" – защо не. Защо "Монна Ванна" от Метерлинк, има вече едно заглавие от този автор. Мисля, че ще напълним театъра със символизъм.

Сега вниманието на театъра трябва да се насочи към двете български пиеси и на пиеса от Вазов.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата проф. Гочев.

ПРОФ. ГОЧО ГОЧЕВ:

Разтревожен съм за съдбата на театъра. А това, че има противоречия, е много хубаво. Това е една сериозна основа за разговор, Литературното бюро е работило много сериозно. За мен най-хубавото е, че в резултат на разговора ни ще има корекции в репертоара. Сложни са проблемите и на трупата. Трудно ми е да споря с моя учител проф. Любомир Тенев, но индивидуализмът е проблем и на нашето време. Има нужда от индивидуализъм и аз съм за "Народен враг". Но има инерция и тя е несломима – когато се стигне до съвременна българска драма никога не се дава готова пиеса. Включихме пиеса от Камен Зидаров, но не излезе.

Но изкуството е магия и то не става с обещания, не става с надпревара в изказванията. Не бива да се разчита само на думата на авторите.

Изпитах голямо удовлетворение, че най-после "Синята птица" ще бъде поставена. Тя се играе седемдесет години по театрите. Но защо да не поставим някои от по-спокойните абсурдисти? Например, "Плешивата певица" е една реалистична творба. Защо да не се направи пробив. Как Малий театър експериментира със "Силата на мрака" и се хареса? Защо ние да не експериментираме. Битува една инерция у нас, скептична в мисленето, че Народният театър не може да прави такива пиеси. Редица наши автори се изплъзват от Литературното бюро, имате погрешно становище и към Стефан Цанев, и към Иван Радоев. Това са големи наши драматурзи. Също Валери Петров. Разширете кръга на авторите.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Николай Николаев.

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ:

Развълнува ме тревогата в първата част от изказването на др. Каракашев. Ако обаче до края на сезона на намерим регламент, закон, за времетраенето на репетиционния период на една пиеса с каквато и сложност да е, ние догодина отново ще имаме отново две или три пиеси изработени и ще се чудим как да решим големите задачи, които стоят пред театъра. Ние сме кампаниен театър и всяка година изпълняваме задачите по някаква дата, което обърква цялата ни работа.

Премиерата на "Вишнева градина" ще бъде около 5 октомври. А оттогава до 5 март има пет месеца. За пет месеца три пиеси ще ни бъде трудно. Аз също желая да излезем с пет пиеси на сезон и това е възможно с тези режисьори, които има в нашия театър. А 45 репетиционни дни за пиеса с каквато и да е сложност са достатъчни. Лондонският театър прави пиеса за шестнадесет репетиционни дни.

Тревожи ме за репертоара и липсата на една голяма комедия от класиката или от съвременната драматургия. Защото един сериозен театър без усмивка не е театър. А след "Фигаро" нашият репертоар ще бъде тежък.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Крум Табаков.

КРУМ ТАБАКОВ:

Две неща ми направиха впечатление в изказванията. Едното е за класиката – тревожно е, че има астъори, които са ценността на театъра, но на актьорите с възрастта им минава времето. Ако сега някои все още могат да играят Хамлет, то след пет години ще бъде късно за тях. Освен репертоарните въпроси, да се имат пред вид тези актьори, на които времето минава и да се използват.

Второ, съображенията за това коя пиеса кога се играла и в кой театър. Това не е правилно, защото при приемането на "Нощем с белите коне" се говореше, че телевизията готви филм. Но докато се прожектираше този филм търсенето на билети за Народния театър се увеличи. Това не може да бъде решаващ критерий.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Велко Кънев.

ВЕЛКО КЪНЕВ:

Искам да подкрепя Николай Николаев в предложението му за голямо заглавие на комедия. Предлагам за този сезон да съхраним "Двубой" като пиеса от Вазов, а след двете български пиеси да влезе голямо заглавие на комедия – имам пред вид големите автори Шекспир, Гогол, Молиер и т.н., което ще бъде интересно като репертоар, а и за колегите ще бъде разтоварване от тежката работа, която предстои за предконгресните пиеси, а и за публиката ще бъде също разтоварване.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Асен Шопов.

АСЕН ШОПОВ:

Искам да взема отношение по два въпроса:

– единият е принципният въпрос, свързан с тревогата по въпроса за темповете на работа в тревога, бройките заглавия, които се реализират, който е напълно основателен, затова, че е сведено до долната граница на допустимото, а оттам всички последици по реализация на творчески задачи на състава – репертоарно заглавие, темпове на работа и т.н., които разлагат творческия потенциал на театъра. Но само като известен апостроф: бих казал илюзията, че с уговорката не, а с разпореждането, че работата ще се стъсти в къси срокове по регламент за определено календарно време за ра-

бота на постановка – това значи доста механистичен подход към проблеми, които сигурно...

Искам само да кажа, че за да се стигне до това състояние съществуват много сложни процеси и проблеми, които, ако се бръкнем в този проблем, ще опрем до тях. Кое дезангажира една голяма част от актьорите и ги прави инертни не само в процеса на работата, но и в организационния момент в работата на театъра. Половината от пилеенето на времето е свързано с това "искам", "не искам"...

Вие знаете много добре, че с единствената камерна постановка, с която съм влязъл в театъра, на готов декор и генерални репетиции, не излезе на сцената по причини, които дори не си позволихме да разискваме.

Мисля, че въпросът е доста по-сложен, отколкото "Работете съгъстено", защото ще поема ангажимента за двадесет и пет дена да изкарам представление, но това няма да реши въпроса.

Интересува ме втория въпрос – следващия сезон и единственото целенасочено заглавие, като изключвам "Синята птица", която е дежурна пиеса в отговор на една задача, която отдавни ни се изисква – въпроса за българската пиеса, свързана с появяването на един нов автор драматург и нашето отношение като възможност да се роди този автор или да създадем обстановка, в която той да претърпи известна криза в този момент на раждане на един драматург, при един изключително талантлив поет. Това е, което знам сега за него, и при този първи опит да се напише драматургическо произведение, за което всички правите основателно сериозни бележки: и върху драматургическия материал – това, което сте прочели и сте гледали, отгледано при амбицията на един театър да покрие всичките недостатъци на пиесата в усилията на един преглед да стане на определено ниво, т.е. да защити пиесата въпреки слабостите. При

една втора редакция на поставянето на пиесата в Народния театър, разбира се, естествените повишени изисквания, които се поставят към драматургията от една или друга страна естествената реакция на актьорския състав, когато ще седне на работната маса срещу един материал, на който тропоските, дълбоко казано, ще личат и в един навик да се реагира на алогизма в структурата на едно произведение, те няма да се запалят с ентузиазъм да се защити нашето представление на прегледа, а ще се съпротивляват и ще оспорват пиесата.

Ценя това произведение, ценя високо идеята, заложената в него, формулирана в заглавието на пиесата "Обещай ми светло минало" от една страна. От друга страна, колкото повече ровя в пиесата, толкова повече виждам неписаното в нея. Това е едно драматургическо неумение на човек, който за първи път иска с други средства, при едно много богато, сложно, дълбоко мислене като поет, е чужд на драматургическите принципи, от които се влияе едно произведение.

За какво апелирам? Ако е възможно и ако нямате нищо против Литературното бюро да организира един разговор върху литературния материал, нужен изключително на този, който ще започне да дърпа от автора конците в посока съобразно с неговите постановъчни концепции или разбиране. Необходима ми е тази справка за това какво вие мислите и имате пред вид за драматургията, когато говорите за слабостите и недостатъците и т.н. Моят практически подход към пиесата е в известна степен далеч от аналитичния подход, който вие чисто драматургически сте използвали за литературния материал, не постановъчен. Разбирате разликата между двете гледни точки.

В интерес на автора и работата на театъра ми е нужна тази предварителна справка, а не пост фактум на гърба на реализи-

раното представление с всичките вписани в него предварителни слабости. Какъв ще бъде полезният коефициент не зная, но ако нямате нищо против бих искал да се направи такава дискусия в рамките на Литературното бюро във ваше присъствие по пиесата – какво имате пред вид, когато казвате: първо, второ, трето... Това във всички случаи ще отвори и изискванията към автора, и конструктивното мислене върху пиесата в по-голяма степен, отколкото една самостоятелна работа, която ще се блъска в рамките на сега съществуващото произведение.

ГАЛИНА АСЕНОВА:

Във връзка с това, което говориха Велко Кънев и Николай Николаев, няма ли да бъде възможно между тези заглавия да намери място и "Тартюф". Отдавна не е игран и ще задоволи състава и публиката.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Най-сърдечно благодаря на външните членове на Художествения съвет, които се изказаха много сериозно и задълбочено. Благодарение на тях имаме яснота по репертоара и заглавията, около които се обединихме.

Когато се говори за темпа на работа не изключвам и намеренията и на други фактори, които ни пречат да работим както искаме. Това е и ~~небрежност~~ ^{небрежност} от страна на отделни актьори, и недостатъчна дисциплинираност, незаучаването на текста и т.н. Каза се, че някои заглавия не въодушевяват актьорите, но ние сме професионалисти, изглежда обаче само за правата, не и за задълженията. На други места хората за шест седмици подготвят пиеса, като проблем по научаването на текста няма – актьорът се явява с научен текст още на първата репетиция.

Фигурата на режисьора е централна, на него всичко трябва да му е ясно, да знае, че другите няма да го чакат когато иска да излезе, да знае, че и организацията на работата е негово задължение.

Защо не можем да правим повече заглавия на сезон? Защото всички режисьори работят с двадесет души. Всеки режисьор работи само с определени актьори и всички режисьори работят с тези хора. Едни се задъхват от работа, а други чакат за роли. Режисьорът е организаторът на едно представление, на когото всичко трябва да бъде ясно. С актьорите и режисьорите на театъра сме в състояние да решаваме много сериозни задачи.

Ние трябва да излезем от това положение, за да не се изправим и догодина ~~край~~ две премиери. А всички външни членове на Съвета се изказаха, че са разтревожени от начина, по който се работи в нашия театър.

Предлагам Художественият съвет да приеме следното

РЕШЕНИЕ :

Художественият съвет приема предложения проекторепертоар с направените предложения. Окончателният проект за репертоар ще бъде оформен с Литературното бюро и Режисьорската колегия, партийния секретар и председателя на Съюзната организация.

Има ли други предложения? Няма. Приема се.

ЗАКРИВАНЕ

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Предлагам останалите две точки от дневния ред да разгледаме утре от 16 часа. Закривам заседанието на Художествения съвет!

/Край 18 часа и 30 мин./

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

	стр.
I. ПРИСЪСТВУВАЩИ	25
II. ОТКРИВАНЕ – Дико Фучеджиев	26
III. ТРЕТА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД	
Младен Киселов	26
IV. ИЗКАЗВАНИЯ	
Любомир Кабакчиев	28
Асен Шопов	28
Стефан Данаилов	29
Антония Каракостова	29
Сава Хашъмов	29
Дико Фучеджиев	29
Виолета Гинцева	30
Николина Лекова	30
Младен Киселов	30
Дико Фучеджиев	31
V. ВТОРА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД	
Николай Люцканов	31
Дико Фучеджиев	32
VI. ТОЧКА ЧЕТВЪРТА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД	
Дико Фучеджиев	33
Любомир Кабакчиев	33
Стефан Данаилов	33
Дико Фучеджиев	33
VII. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ В "НАШЕСТВИЕ"	
Асен Шопов	33
VIII. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РОЛИ ВЪВ "ВИШНЕВА ГРАДИНА"	
Дико Фучеджиев	34
IX. ЗАКРИВАНЕ	
Дико Фучеджиев	35

П Р И С Ъ С Т В У В А Щ И

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

ЧЛЕНОВЕ: Банчо Банов

Антония Каракостова

Пелин Пелинов

Асен Шопов

Николай Люцканов

Младен Киселов

Любомир Кабакчиев

Стефан Данаилов

Николина Лекова

Галина Асенова

Виолета Бахчеванова

Енчо Халачев

Сава Хашъмов

Велко Кънев

Крум Табаков

Атанас Велянов

Николай Николаев

Александър Григоров

Х У Д О Ж Е С Т В Е Н
С Ъ В Е Т

/Продължение от Съвета на 13.06.1985/

Проведен на 14.06.1985 год.

НАЧАЛО: 16.10

- o -

О Т К Р И В А Н Е

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ: ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

Другари,

Откривам продължението на заседанието на Художествения съвет. Давам думата на др. Младен Киселов да докладва по пиесата на Фюгард "Пътуване към Мека".

ТРЕТА ТОЧКА ОТ ДНЕВИЯ РЪД

МЛАДЕН КИСЕЛОВ:

Пиесата на Фюгард има три действащи лица: двете жени Хелън и Елза и пастор Мариус, който се появява във втората част. С художника Атанас Велянов сме почти готови, готов е и декорът. Забавянето на Съвета означава и забавяне на репетиционния период, а премиерата на пиесата трябва да се състои до 6 октомври. Смятам този период за напълно достатъчен да се реализира представлението, ако се хвърлят сега силите за декора.

Във връзка със Съвета вчера искам да кажа, че изказаните мнения по отношение на пиесата бяха противоположни, което е доказателство, че имаме работа с едно интересно произведение.

Имах възможност да беседвам с мой студент американец, който е бил асистент на Фюгард при поставянето на пиесата там. От него зная колко автобиографичен момент се съдържа в тази пиеса

- той е искал да вложи себе си такъв, какъвто се чувства в момента. Като гражданин на няколко фашистки държави в момента той изпитва на гърба си точно какво значи да бъдеш манипулиран човек, или човек, когото се опитват да манипулират. В този смисъл считам, че в пиесата не присъствува никакъв религиозен момент и това, което разбирам под Мека и това, което зная от Фюгард, не става дума за религиозни стойности.

За мен реализирането на тази пиеса има голямо значение, тъй като смятам, че само произведения със сложно възприемане, не еднозначни, произведения, които могат да събудят любопитството на аудиторията с това, че имат поне две противоположни трактовки, които вчера бяха изявени от нашите уважавани капацитети, са положителен факт в афиша на нашия театър. Вярвам, че за зрителите ще може да се реализира представление, което да събуди най-малкото спорове в художествено отношение. Смятам, че през последните години твърде обедняваме откъм художествени спорове. Нашите спорове все са свързани с ателиетата, сроковете и т.н., а спорове по художествената тъкан на това, което се прави на сцената, са твърде рядки. Надявам се, че този текст на Фюгард, който е дълбоко изстрадан, интимно, истински изстрадан от него, ще даде повод за представление, което ще събуди художествени спорове.

Предлагам следното разпределение:

ХЕЛЪН - Славка Славова

ЕЛЗА - Жоржета Чакърова

ПАСТОР МАРИУС - Стойчо Мазгалов.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Искам да чуя вашето мнение по разпределението на пиесата и по изложението на режисьора. Има думата др. Кабакчиев.

ИЗКАЗВАНИЯ

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ:

По изложението на др. Киселов нямам възражение, защото дълбоко съм убеден, че умението му да създаде концепция за една постановка и ще я създаде в този план, който ни докладва при приемането ѝ, като една пиеса, насочена срещу фашизма и наси-
лието, в която няма да има религиозни моменти, а други хумани-
тарни категории.

Искам да отбележа нещо друго: от тук присъстващите бяхме трима души в Америка, когато Фюгард предаде пиесата на др. Иванка Димитрова и пожела тя да играе. Присъствах на този раз-
говор и си спомних за него, защото и на мен един автор ми даде пиесата си, за която държи аз да играя, в който и български театър да се играе. Сега пак ме попитаха играе ли Иванка Димит-
рова в "Пътуване към Мека". Затова моля др. Киселов тази роля да бъде застъпена от цвете актриси. Мисля, че ще изпълним един чисто морален дълг, ако др. Димитрова играе в тази роля.

Приветствувам участието на Стойчо Мазгалов.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Асен Шопов.

АСЕН ШОПОВ:

Анализите по пиесата от разговорите, които се водиха, са ясни, ясна е и концепцията на режисьора за пиесата. Гледам на този въпрос само на фона на вчерашния разговор като опит за внасяне на известна ритмика в работата на театъра. Казаното, че се насочваме към една реално възможна премиера за 6 октомври, според мен, е нещо, което би трябвало да ни уважава и да при-
ветствуваме.

Аз съм за тази пиеса и подкрепям режисьора.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Стефан Данаилов.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Доколкото имам информация трудно ще бъде на Младен Киселов да подготви две актриси за една роля. Иванка Димитрова от много години не е била титуляр, а само дубльор на роли.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Антония Каракостова.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА:

Искам да приветствувам един от режисьорите на театъра ни, който се обръща към камерната сцена, която по стечение на редица обстоятелства не е обслужвана от нашите режисьори. Адмиравам сериозното творческо отношение на Младен Киселов. Ценя високото актьорско майсторство на Иванка Димитрова, но се доверявам и на усета на автора на постановката. Вярвам, че на 6 октомври ще се поздравим с една интересна премиера.

САВА ХАШЪМОВ:

Присъединявам се към казаното за пиесата и разпределението. Смятам, че два състава в този срок не могат да се подготвят.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Искам да поставя въпроса за разпределението на гласуване и после ще реше дали да се постави тази пиеса сега или да се отложи, дали изобщо да се прави, за да не се създаде конфронтация в театъра.

Изложението на режисьора е убедително и има основание за разпределението, изхождайки от своите творчески съображения. Но не мога да не взема под внимание и въпросите, които повдигна др. Кабакчиев.

ВИОЛЕТА ГИНДЕВА:

Ако и цвете ще играят на една роля предлагам двоен състав.

НИКОЛИНА ЛЕКОВА:

Предлагам цвете да бъдат на ролята, без да има два състава.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Преди да поставя въпроса на гласуване давам думата на Младен Киселов.

МЛАДЕН КИСЕЛОВ:

С предложението, което правя, казвам повече неща, отколкото изричам. Това е оптималният вариант, до който след много размисли ви предлагам. За мен този вариант не е свързан с лични творчески компромиси. Ако това не се уважи от Съвета предлагам да се посочи друг колега, който да постави пиесата.

Когато правих предложението си не ми беше известно, че тази пиеса е била донесена лично от др. Димитрова. Мислех, че група, която е гледала пиесата, е донесла текста ѝ. Ако в своето заблуждение се намесвам в една ситуация, в която има предварително заявено желание, нямам нищо против да се отиде към решение, което ще задоволи др. Димитрова. Не искам ситуацията, в която се намирам, да ме скара с когото и да било.

Ако вие смятате, че се намираме в една прекалено усложнена ситуация, моля да вземете едно просто решение: да се разреши така, както тук беше поставено, че един наш колега е донесъл едно заглавие, а сега режисьорът постъпва неетично. Отхвърлям подобно тълкуване категорично.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Които са съгласни с предложението на др. Младен Киселов за разпределение да гласуват. Девет от членовете на Художествения съвет са "за", "против" са двама, и въздържали се - шест.

Остава на мен да реша ще се постави ли тази пиеса или не.

ВТОРА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Люцканов да докладва разпределението на пиесата "Синята птица".

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

При приемането на преработката се изказахте и сега въведение в пиесата няма да правя. Искам да посоча ключа към разпределението, който не е сложен. Не е възможно да се намерят толкова артисти, а пиесата трябва да бъде адресирана и за деца и за възрастни, то трябва да се отиде към дешифрирано, видимо към публиката, понятно е за всички вида театър, който ще се опитаме да направим. В преработката е посочено, че феята извиква петнадесет деца и публиката приема, че това са децата. Тези 15 - 17 души ще изиграят всички 86 появи. Условността ще продължи и във визуалните решения на постановката. Те ще бъдат облечени в различни дрехи, според това, което ще играят. Необходими са повече подвижни актьори, защото ще танцуват, ще се гонят и ще се бият по сцената - ще има доста сложна на моменти пластическа партитура. Трябва да участвуват младите хора в театъра.

Мога да съобщя три начина на разпределение:

- участвуват едн кои си артисти - мъже и жени;
- мога да кажа кой къде ще участвува;
- мога да посоча и кой актьор колко роли ще изиграе.

Ще посоча имената на актьорите, които ще изиграят ролите:

– жени: Ванча Дойчева, Жоржета Чакърова, Милена Атанасова, Красимира Петрова, Добринка Станкова, Меглена Димитрова, Камелия Недкова, Галина Асенова, Елена Виденова, Маргарита Карамитева, Жана Караиванова;

– мъже: Сава Хашъмов, Михаил Петров, Юри Ангелов, Константин Цанев, Емил Джамджиев, Мариус Донкин, Георги Мамалев, Антон Карастоянов, Владимир Люцканов.

Трудността е в следното, например: Михаил Петров ще играе баща, дядо, синя птица, кипарис и дете-ертист. Камелия Недкова ще изиграе малката стрелка на часовника, хрема, синя птица, липа, влюбен. Всеки ще изиграе по много роли.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Работата е много сериозна, защото това е основна задача на театъра. Трябва да възстановим една разрушена традиция на театъра. Постановката е много сложна и затова цялата предварителна подготовка трябва да бъде завършена до края на сезона. Времето за репетиции на маса са десет репетиции. Актьорите да получат текста до излизането във ваканция и при явяване на работа през месец септември да го знаят.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

Художник на постановката е Красимир Вълканов, художник по костюмите е Мария Диманова, музикално оформление Дора Грашева, хореография – Петя Стоилова.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

На заседание на Режисьорската колегия ще се приеме графика и подробностите, а на Художествен съвет ще се приеме програмата за пиесата.

ТОЧКА ЧЕТВЪРТА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Стойчо Мазгалов е назначен в нашия театър. Виждате, че е включен и в разпределение.

Предлагам на Художествения съвет да приемем в нашия театър заслужилия артист Марин Янев от театър "Сълза и смях". Той е актьор с много добри качества и има своето място в театъра ни. Той има и качествата да се слее с нашата трупа.

Има думата др. Кабакчиев.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ:

Веднага искам да подкрепя предложението. Той е необходим за нас и винаги съм съжелявал, че не играе в нашия театър.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Марин Янев сам изяви желание да играе в нашата трупа.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Поставям въпроса на гласуване: който е съгласен с това Марин Янев да бъде назначен в Народния театър, моля да гласува. Има ли против? Въздържали се? Няма. Приема се с пълно болшинство.

Има думата др. Асен Шопов да докладва предложение за роли в пиесата "Нашествие".

АСЕН ШОПОВ:

	Предложение за роля	Предложение за изпъл- нение
Таланов	3	3
Ана Николаевна	3	3
Феодор	3	3
Олга	2	3
Демицевна	3	3

Аниска	2	3
Колесников	2	3
Фаюнин	3	3
Кокоришкин	2	2
Татаров	2	2
Егоров	2	2
Мосалски	2	2
Вицел	1	3
Шпуре	1	2
Кунц	1	1
Старецът	1	1
Момъкът	1	2
Лудият	1	1
Немците: Стефан Димитров		
Любен Желязков	1	1

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Искам да отбележа участието на Андрей Чапразов, който изпълнява една малка роля.

Предложение за ролите във "ВИШНЕВА ГРАДИНА":

РАНЕВСКАЯ	3
АНЯ	3
ВАРЯ	3
ГАЛЯ	3
ЛОПАХИН	3
ТРОФИМОВ	3
ПИШЧИК	2
ШАРЛОТА	2

ЕПИХОДОВ	2
ДУНАША	2
ФИРС	3
ЯША	2
МИНУВАЧ	1
НАЧАЛНИК ГАРА	1
ЧИНОВНИК	1

Имате ли други предложения? Няма.

З А К Р И В А Н Е

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Имате ли други въпроси, които да обсъдим? Няма.

Закривам заседанието на Художествения съвет!

/Край 17.00 часа/

Стенограф:

Райчев
/Р. Райчев/

ДИРЕКТОР:

Д. Фучеджиев
/Д. Фучеджиев/